

PĂRINȚI EFICIENȚI – COPII EFICIENȚI – STUDIU DE CAZ –

¹*Voichița Șoldan*, psiholog autonom

²*Adriana Neghirlă*, medic primar medicină generală pediatrie, formator

^{1,2}Dispensare medicale școlare, Tîrgu Mureș

Rezumat

Parentingul eficient începe cu dobândirea unor informații corecte din punct de vedere științific, despre cum putem construi relații sănătoase, despre nevoile de creștere ale copilului, despre arhitectura creierului uman, dar și despre cultivarea stării de bine la nivelul întregii familii. Prezentăm cazul unui copil de sex masculin, în vârstă de 8 ani, elev în clasa a II-a, aparent cu dificultăți de adaptare școlară, dar în reali-

tate au fost identificate proleme de comunicare în relația părinte copil, standarde prea înalte și așteptări ale părinților, fără a ține seama de limitele, aptitudinile, competențele corespunzătoare vârstei și de doleanțele copilului. Recomandările privind modul de adaptare a stilului parental la stilul copilului, modificarea sistemului de recompensare și motivarea copilului au dus la armonizarea relației în cadrul familial și școlar.

Cuvinte cheie: **relația părinte-copil, stil parental, adaptare școlară, eficient**

Efficient parents – efficient children – case study

Abstract

Effective parenting begins with the acquisition of scientifically sound information, how to build healthy relationships, the child's growth needs, the human brain architecture, and the cultivation of well-being across the family. We present the case of a male child 8 years old, a pupil of the second grade, apparently with difficulty of school adaptation, in fact there were identified communication proxies in the parent-child

relationship, too high standards and expectations of the parents, without taking into account the limits, skills, competences of the age and the wishes of the child. The recommendations on how to adapt the parental style to the child's style, changing the way of rewarding and motivating the child have led to the harmonization of the relationship within the family and school.

Key words: **parent-child relationship, parental style, school adaptation, effective**

* **Autor corespondent:** Adriana Neghirlă, medic primar MG, Dispensar școlar Tg Mureș, email: adi_neghirla@yahoo.com

Articol primit în 27.10.2017, acceptat: 20.01.2018, publicat: 28.01.2018

Citare: Șoldan V, Neghirlă A. Efficient parents – efficient children – case study. Journal of School and University Medicine 2018;5(1): 37-46

Misiunea creșterii unui copil sănătos și fericit este o mare provocare, oscilând între tendința de a copia modelul părinților tăi și dorința de a nu repeta greșelile lor sau ceea ce tu ai considerat greșit la momentul respectiv. Psihologii au elaborat câteva principii de bază care ne pot ajuta să fim buni părinți. Parentingul eficient începe cu dobândirea unor informații corecte din punct de vedere științific, despre cum putem construi relații sănătoase, despre nevoile de creștere ale copilului, despre arhitectura creierului uman, dar și despre cultivarea stării de bine la nivelul întregii familii [1,2,3,4,5].

Toată lumea dă vina pe părinți pentru nefericirile și pentru relele pe care le provoacă aceștia în societate. Dar cine îi ajută pe părinți? Câte eforturi se depun pentru ai ajuta pe părinți să devină eficienți în educarea copiilor? De unde pot să afle părinții dacă procedează greșit și ce ar trebui să facă altfel? *Părinții sunt învinovați dar nu sunt instruiți.* Părinții pot crește copii responsabili, disciplinați și cooperanți, fără să recurgă la arma fricii; pot învăța cum să-și influențeze copiii în așa fel încât să țină seama de nevoile părinților, în loc să se teamă de pedepse sau de retragerea privilegiilor. Copiii *nu se revoltă împotriva părinților*; ci doar împotriva unor metode disciplinare distructive folosite de aproape toți părinții și împotriva stilului parental care de cele mai multe ori nu este același cu stilul copilului. În zilele noastre foarte mulți copii își „concediază” părinții și pe bună dreptate din punctul lor de vedere. Parentajul eficient trebuie să abordeze metoda „avantajului reciproc”, care cere ceva timp și trebuie că părinții să învețe mai întâi să asculte fără să facă aprecieri și să-și comunice sincer propriile sentimente. Toți părinții sunt oameni care din când în când au două tipuri diferite de sentimente față de copiii lor: acceptare și neacceptare. Părinții, „persoane adevărate”, simt uneori că acceptă comportamentul copilului, alteori nu-l acceptă. Ascultarea activă a părintelui este indicată și folositoare când problema ține de copil, dar foarte frecvent nepotrivită atunci când problema ține de părinte; îl ajută pe copil să găsească soluții la propriile probleme, dar rareori îl ajută pe părinte să găsească soluții în cazul în care comportamentul copilului îi crează lui o problemă. Este foarte important ca fiecare părinte să-și cunoască stilul și deasemenea, stilul copilului său, pentru a se adapta în funcție de cel al copilului. Familiile fericite

sunt acele familii unde există respect pentru felul de a fi al fiecărui membru. Ne place ceea ce seamănă cu noi și de aceea avem tendința de a ne înțelege mai bine cu copiii care au stil asemănător cu al nostru și de a-i considera răi pe cei care au stil diferit. Cei mai mulți părinți au o percepție greșită: ei cred că dacă lor le place ceva, celorlalți le place același lucru – să-și petreacă timpul, să se implice în sarcini, să comunice la fel ca ei, nu fac decât să-și impună propriul stil și să forțeze copilul să se comporte ca ei [1,6,7,8,9].

Un stil este un fel de a fi, este ceva care ne caracterizează și ne orientează în viață. Stilul pe care îl avem își poate pune amprenta asupra modulului în care ne comportăm în situații diferite.

Conform lui Charles Boyd stilurile pot fi clasificate în funcție de două axe:

1. Ritmul sau viteza cu care acționăm
2. Orientarea spre sarcini, activități sau persoane,
3. rezultând patru stiluri:
4. Stil directiv (ritm rapid și orientat spre activități)
5. Stilul interactiv (ritm rapid și orientat spre oameni)
6. Stilul suportiv (ritm lent și orientat spre oameni)
7. Stilul corect (ritm lent și orientat spre sarcini)

Ne putem regăsi câte puțin în fiecare stil. Putem adopta stiluri diferite în situații diferite, spre exemplu, la locul de muncă putem fi directivi, iar acasă suportivi. Cu toate acestea fiecare dintre noi are un stil predominant, un stil natural, este vorba de stilul în care ne simțim bine, confortabil, în cea mai mare parte a timpului. Stilul predominant pe care îl avem își pune amprenta în toate domeniile de activitate chiar și asupra modulului în care ne comportăm ca părinți (stilul parental).

Există 4 dimensiuni de bază ale comportamentului părinților :

1. Strategiile de disciplinare
2. Căldura și apropierea
3. Stilul de comunicare
4. Expectanțele cu privire la maturitate și control, pe baza cărora Baumrind și apoi Maccoby & Martin (1983) au identificat 4 stiluri

parentale, care pot fi regăsite și în unitățile de învățământ ca stiluri de lucru în clasă:

1. Stil autoritar (solicitant, dar nereceptiv, au așteptări mari, dar nu sunt foarte atenți la nevoile copilului, orientați spre supunere și statut.)
2. Stil democratic (solicitant și receptiv, stabilesc reguli și se așteaptă ca și copiii să le respecte, însă o fac într-o manieră democratică, sensibili la nevoile copiilor și le ascultă întrebările, asertivi)
3. Stil permisiv (non-solicitant, dar receptiv, sunt atenți la nevoile copiilor dar nu au așteptări clare de la ei, lasă la latitudinea copiilor procesul de auto-reglare, evită confruntările)
4. Stil neimplicat (non-solicitant, nereceptiv, nu prea are așteptări de la copil, nu este atent la nevoile acestuia, comunică puțin, în extrem neglijează nevoile copilului)

Primul pas în a deveni un părinte mai eficient este identificarea stilului tău parental și al copilului.

Stilurile copilului, după clasificarea lui Boyd, sunt:

1. *Sociabil* (Scopul lui este de a se juca și a se distra, este creativ, activ, dar nu întotdeauna reușește să-și îndeplinească ideile, uneori, poate fi impulsiv, are încredere în oameni, nimeni nu-i este străin; toți sunt prieteni, este sensibil la ce cred alții despre el; este vulnerabil la opinia grupului, tinde să fie instabil emoțional: trece repede de la o dispoziție emoțională la alta, își exprimă sentimentele deschis, renunță ușor când trebuie să depună un efort de lungă durată, nu-i place să fie singur)
2. *Hotărât* (este un lider înnăscut, își manifestă dezaprobarea dacă lucrurile nu merg după voia lui, de obicei simte când părinții sunt vulnerabili și profită de ei, pentru că spune ceea ce gândește deseori rănește sentimentele celorlalți, simte nevoia să dețină controlul situațiilor, îi este greu să spună „îmi pare rău“)
3. *Sensibil* (are doar câțiva prieteni buni, este tăcut și încearcă să placă celorlalți, se simte cel mai bine și în siguranță în mediul familial, nu-i plac schimbările, întreruperile de

activitate, este mai vulnerabil la instabilitatea familială – este stresat când există neînțelegeri și conflicte în familie, îi place să i se arate cum să facă anumite lucruri – posibil să aibă performanțe slabe tocmai pentru că nu știe cum să facă și îi este rușine să întrebe, îi place rutina, nu-i place să i se schimbe programul, este plăcut de ceilalți; se înțelege bine cu toată lumea)

4. *Conștiincios* (este analitic și serios, este un bun organizator încă de timpuriu; fiecare lucru are locul lui, scopul lui este să atingă performanțele cerute și să fie corect, evită situațiile agresive, preferă să lase de la el, decât să asiste la un conflict, dorește ca ceilalți să-i aprecieze competența și performanța, are spirit de observație, este foarte atent la detalii, îi place lectura și se remarcă printr-o capacitate mare de a reține informații; nu-i tolerează pe cei neștiutori; în comparație cu ceilalți copii este mai introspectiv, mai gândit și mai preocupat, este curios și pune foarte multe întrebări, este sensibil la critică, poate avea o fire artistică)

Stilul parental influențează în mare măsură evoluția copilului în domeniile competenței sociale, ale performanței academice, dezvoltării psiho-sociale, precum și evoluția spre comportamentele problematice. Modalitatea în care părinții răspund nevoilor copiilor influențează competența socială și funcționarea psihologică, iar așteptările pe care părinții le au de la copiii lor sunt asociate cu competența instrumentală și controlul comportamental (performanța academică și devianța comportamentală) [1,2,10,11,12,13,14,15].

În continuare vom prezenta cazul unui copil de sex masculin în vârstă de 8 ani, elev în clasa a II-a, pentru care părinții au solicitat o evaluare psihologică, considerând că acesta are dificultăți de adaptare școlară. Evaluarea clinico-anamnetică a copilului evidențiază că este al doilea copil, născut la termen din sarcină fiziologică și fără antecedente personale patologice relevante, părinții 39 de ani, studii superioare, sora 9 ani sănătoasă, relații familiale armonioase, familia lărgită – bunici și bonă.

S-a făcut evaluarea psihologică a copilului și a părinților, utilizând fișa de investigare a părinților, in-

terviu cu părinții, interviu cu copilul, testul arborelui, desenul familiei, fabulele Duss, teste de inteligență, cuburile Kohs, Matrici Progressive Raven color, testul de atenție concentrată Toulouse Pieron, joc de rol, chestionare pentru stilul parental.

Din fișa de investigare a părinților reiese că expectanțele părinților sunt următoarele: „să fie mai sigur pe el“, „mai vorbăreț“, „să-i privească pe ceilalți în ochi când vorbește sau i se vorbește“, „să-i placă să participe la micile spectacole pe care sora/verișoarele le pregătesc pentru părinți/bunici“, „să-i placă să cânte și să danseze“, „îmbunătățirea reacției în momentul în care i se cere să facă un lucru care nu îi este foarte drag, gen teme în loc de joacă...“. Menționăm că programul zilnic al copilului este: școală orele 8-14, deplasare la domiciliu 14-14,30, relaxare 30 minute, teme orele 15 -18, (cu o pauză de 30 de minute pentru joacă cu bona și sora), program de joacă orele 18-20, pregătirile de seară și cina ora 20, somn de la ora 21. De două ori/săptămână, de la ora 18, antrenament de karate, 2 ore. Copilului nu-i place la școală pentru că „primesc prea multe teme și este plictisitor“, „învățătoria stă cu spatele la copii și scrie mereu la tablă, nu vede ce fac copiii în bancă“, copilul își roade unghiile la școală „de foame și de plictiseală“.

Evaluare psihologică evidențiază :

- Copil cu inteligență superioară, fără probleme de atenție și comportamentale
- Mamă cu stil parental suportiv (Figura nr. 1)
- Tată cu stil parental directiv și interactiv (Figurile nr.4 și 6)
- Copilul din punctul de vedere al mamei are stilul hotărât și sensibil, iar din punctul de vedere al tatălui are stilul sociabil. (Figurile 2-3 și 5)

Concluzia evaluării a evidențiat stiluri diferite la cei trei membri ai familiei, iar conduita ulterioară se concentrează pe adaptarea stilurilor parentale la stilul copilului.

Persoanele cu stilul suportiv: sunt devotate familiei și colectivului de muncă, preferă rutina; nu le plac schimbările neașteptate sau surprizele și au nevoie de timp pentru a se adapta situațiilor noi, sunt foarte înțelegătoare și buni ascultători. Sunt diplomați; știu cum să restabilească liniștea, au nevoie de apreciere, dar nu se simt confortabil când se află în centrul atenției, sunt fericiți când îi ajută pe ceilalți, au rol important în stabilitatea familiei, sunt devotați prietenilor, nu le plac conflictele și neînțelegerile, sunt pragmatici și gândesc înainte de a acționa, te simți confortabil în prezența lor.

Figura nr. 1: Părintele suportiv

PĂRINTELE SUPORTIV	
<p>Caracteristici:</p> <p>Asigură copilului securitate Copilul constituie prioritatea părintelui Oferă copilului un mediu călduros, protector Este iubitor, grijuliu și foarte sensibil la nevoile copilului Este factor stabilizator al familiei Se sacrifică pentru copil Te simți confortabil în prezența lui</p>	<p>Greșelile părintelui suportiv:</p> <p>Satisface toate nevoile copilului, răsfățându-l prea mult Cedează prea ușor la rugămințile copilului și încearcă să mențină pacea indiferent de urmări Este hiper protectiv (ex: nu-l lasă pe copil afară de frică să nu pățească ceva)</p>
<p>Părintele suportiv → îngrijorare excesivă → părinte hiperprotectiv →</p> <p>→ Consecințe asupra copilului:</p>	
<p>Copil neajutorat și dependent nu-și asumă responsabilități „Nu pot să fac!“ „Nu sunt în stare!“</p>	<p>și/sau</p> <p>Copil alintat fără inițiativă consideră că totul i se cuvine „Mama va rezolva totul!“ „Vreau...“, „Trebuie...“</p>

Cum să devină un părinte suportiv mai eficient?

Să-și exprime emoțiile de nemulțumire și dezamăgire
 Să fie decis când e vorba de respectarea regulilor
 Să încurajeze inițiativa copilului
 Să-l învețe pe copil să devină responsabil și să facă față singur diverselor situații
 Să-și învețe copilul că și părintele are nevoi personale
 Să accepte că și copilul se maturizează și are nevoie de independență.

Stilul copilului, din punctul de vedere al mamei, este hotărât și sensibil. (Figura nr. 2,3)

Figura nr. 2: Părintele suportiv și relația sa cu copilul hotărât

COPILUL HOTĂRĂT	Cum să se lucreze cu copilul hotărât?
<p>Este un lider înnăscut Își manifestă dezaprobarea dacă lucrurile nu merg după voia lui De obicei simte când părinții sunt vulnerabili și profită de ei Pentru că spune ceea ce gândește, deseori rănește sentimentele celorlalți Simte nevoia să dețină controlul situațiilor Îi este greu să spună „îmi pare rău“</p>	<p>Acordă-i cât mai multe responsabilități pentru a avea control: să te ajute, să ia anumite decizii singur Învață-l să înțeleagă că eșecul este o parte a vieții Cere-i sfatul și ajutorul cu privire la frații mai mici Dă-i sarcini cât mai specifice Învață-l să își accepte limitele chiar dacă nu este de acord Oferă-i cât mai multe alternative posibile Învață-l ce înseamnă compasiunea, ce înseamnă <i>a da și a primi</i> Să conștientizeze că prin comportamentul lui poate să-i supere pe ceilalți copii Nu-l eticheta („ești neîndemânatic!“), ci corectează-i comportamentul Învață-l să accepte și să tolereze diferența dintre oameni Când e timpul pentru vreo acțiune să se folosească comenzi scurte: „E timpul pentru culcare!“ Pentru că are nevoie de multă mișcare, să fie implicat în activități fizice diverse.</p>

Figura nr. 3 : Părintele suportiv și relația sa cu copilul sensibil

COPILUL SENSIBIL	Cum să lucrezi cu copilul sensibil?
<p>Are doar câțiva prieteni buni Este tăcut și încearcă să placă celorlalți Se simte cel mai bine și în siguranță în mediul familial Nu-i plac schimbările, întreruperile de activitate Este mai vulnerabil la instabilitate familială: este stresat când există conflicte și neînțelegeri în familie Îi place să i se arate cum să facă anumite lucruri (se poate să aibă performanțe slabe tocmai pentru că nu știe cum să facă și îi este rușine să întrebe)</p>	<p>Fă astfel încât mediul copilului să fie cât mai stabil Apreciază-i delicatețea și generozitatea Redu pe cât posibil schimbările Nu-l forța să ia decizii rapide sau să se acomodeze prea repede Încurajează-l să-și exprime sentimentele mai des Ajută-l să-și stabilească scopuri și recompensează-l de câte ori este nevoie Ai grijă cum vorbești cu el: ridicarea tonului îl poate afecta</p>

<p>Îi place rutina, nu-i place să i se schimbe programul Este plăcut de ceilalți; se înțelege bine cu toată lumea</p>	<p>Dă-i explicații pas cu pas Oferă-i suport emoțional când are nevoie Ajută-l să ia decizii, informându-l despre toate posibilitățile Nu decide în locul lui Implică-l în diverse sarcini Nu fi dominator Nu-l forța să fie de acord cu tine</p>
---	---

Mama cu stil parental suportiv și copilul hotărât:

• **Aspecte pozitive:**

Ca părinte ai abilitatea de a-i dăruii copilului încurajarea de care are nevoie atunci când îți propune să-și atingă scopurile și să-și evidențieze calitățile de lider.

• **Puncte slabe:**

Acest copil, având dorința de a controla și a acționa, poate foarte ușor să exaspereze un părinte suportiv, căruia îi place liniștea și atmosfera calmă. Cea mai mare problemă este disciplina. Ca părinte ai tendința de a fi îngăduitor, de a evita conflictele, iar copilul cunoscându-te, poate profita de această situație. Tu vrei pace în casă indiferent de costuri, nerealizând că acest lucru pe termen lung are doar dezavantaje: un copil care nu mai poate fi controlat.

• **Sugestii pentru îmbunătățirea relației:**

- Copilul trebuie implicat în cât mai multe activități pentru a-i satisface nevoia de control asupra lucrurilor. Asigură-te că nu ești tu cel controlat de copil. Nu lua ca pe ceva personal când copilul are nevoie de tine pentru realizarea diferitelor activități. Îi place să muncească singur.

- Fii ferm și autoritar cu acest copil

- Fii hotărât atunci când ai luat decizii și încearcă să te ții de cuvânt. Este important să fii ferm și să nu-ți schimbi părerea de la o situație la alta

- A fi directiv cu copilul nu e o sarcină ușoară pentru tine, dar e necesară

- Nu te blama pentru că el este atât de diferit de tine. Este doar o diferență, nu ceva rău.

Mama cu stil parental suportiv și copilul sensibil:

• **Aspecte pozitive:** Aveți multe în comun și vă puteți bucura unul de prezența celuilalt. Amândoi apreciați o atmosferă familială relaxantă, liniștită, calmă și faceți tot posibilul să o mențineți. Vă ajutați reciproc. Vă place să „nu faceți nimic” – petrecându-vă după mesele uitându-vă la televizor, mergând la

pescuit, cumpărături – fără să fiți îngrijorați sau preocupați de altceva.

• **Puncte slabe:** Problema care există este legată de comunicare. Amândoi sugerați anumite lucruri, dar nu preluați inițiativa, nu vă place să luați decizii – mai ales dacă ar implica vreo schimbare. Deși ești prea protectiv s-ar putea ca și copilul să devină dependent de tine. De asemenea, deoarece niciunul nu vrea să-l supere pe celălalt, s-ar putea ca sentimentele, emoțiile neplăcute să fie refulate (neexprimate). Cu timpul acest obicei de a nu discuta despre problemele mai dificile poate constitui o problemă.

• **Sugestii pentru îmbunătățirea relației:**

- Ajută-l pe copil să realizeze diferite sarcini, dar în același timp încurajează-l să lucreze și singur, și să ducă singur la capăt sarcina respectivă

- Fii mai hotărât și ia inițiativa de mai multe ori

- Realizează că anumite conflicte și schimbări sunt sănătoase și binevenite. Viața este o schimbare, așa că nu-l scuti pe copil de aceste schimbări

- Împărtășește copilului ceea ce simți și încurajează-l să facă același lucru. Nu ține în tine amărăciunile și supărările, sperând că vor dispărea.

Tatăl cu stil parental directiv și interactiv (Figura nr. 4,5,6):

În urma interpretării chestionarelor, reiese un scor egal pentru stilul directiv și interactiv, deoarece are un ritm rapid și centrat atât pe activități cât și pe semeni.

Persoanele cu stilul directiv: sunt prototipi de șefi – plini de încredere în forțele proprii, își asumă riscuri (sunt căutători de senzații tari, iau decizii și în locul celorlalți, sunt autoritari, principiul lor este: „Eu conduc, tu mă urmezi!”), sunt competitive – vor întotdeauna să câștige, sunt pragmatici, sunt impulsivi și nerăbdători atunci când apar obstacole în atingerea scopurilor lor, sunt plini de energie – le place sportul și mișcarea, în comunicare sunt direcți și de aceea pot fi percepuți ca fiind duri și insensibili, nu țin cont de sentimentele celorlalți.

Figura nr. 4: Părintele directiv

PĂRINTELE DIRECTIV	
Caracteristici : Este responsabil, plin de energie și competent Constituie un model pentru copil – de multe ori acesta se laudă cu realizările și succesele părintelui în diferite domenii (profesional, casnic) Este autoritar și adoptă el deciziile în locul copilului Așteaptă de la copil să devină un bun lider	Greșelile părintelui directiv Decide în locul copilului Are tendința de a folosi furia pentru a controla comportamentul copilului Nu recunoaște în fața copilului că a greșit Nu știe să asculte cu adevărat ceea ce îi transmite copilul Are obiceiul de a-l zori pe copil să facă un anumit lucru: „Hai grăbește-te. Nu fi așa încet!”
Părintele directiv → frica de a-și pierde controlul → părinte dominator* → → Consecințe asupra copilului : și/sau	
Copil supus fără opinii, pasiv, lipsit de încredere „Nu știu ce să zic“ „Nu am voie“	Copil arogant dirijează, impune reguli proprii, critic „Fă ce-ți spun“ „Tu nu ști nimic“
Cum să devină un părinte directiv mai eficient? Să accepte că și copilul poate lua decizii Să nu reacționeze sub influența furiei Să-și exteriorizeze emoțiile pozitive Să realizeze că își poate răni copilul prin felul în care „comandă“ Să accepte că ceilalți pot avea un ritm mai lent decât al lui Să învețe să se relaxeze și să se bucure cu întreaga familie Să petreacă mai mult timp cu copilul Să accepte și să recunoască când greșește	

*Părintele dominator este dur, radical, „Nu întreba de ce , doar fă!“

Stilul copilului, din punctul de vedere al tatălui, este socialbil.(Figura nr. 5,6)

Părintele directiv și copilul sociabil :

• **Aspecte pozitive:** Amândoi aveți încredere în forțele proprii și sunteți activi. Copilul va dori atât de tare să obțină aprecierea ta, încât va urma (sau cel puțin așa lasă impresia) stilul tău de conducător.

• **Puncte slabe:** Diferența dintre dorința de a-ți atinge scopurile, de a avea rezultate și atitudinea mai lejeră a copilului, poate să te facă să te simți frustrat. Astfel se pot ivi multe conflicte deoarece vrei să-l implicii pe copil în anumite activități, iar acesta vrea să se distreze și să fie cu prietenii lui. De asemenea, tendința copilului de a fi dezorganizat și de a nu termina ceea ce a început, vă poate scoate din sărite.

• Sugestii pentru îmbunătățirea relației:

- Realizează că acest copil nu este orientat ca tine spre atingerea scopurilor, iar acest lucru nu înseamnă că este un copil rău
- Organizează mediul de lucru astfel încât să fie cât mai distractiv. Faceți-vă planuri împreună
- Ascultă entuziasmat poveștile pe care copilul ți le relatează. Încurajează-l să vorbească pentru că este o calitate a lui care îl poate ajuta mai târziu în alegerea carierei
- Chiar dacă ți-e greu, dăruiește-i căldură, afecțiune și recompensează-l ori de câte ori ai ocazia
- Calitatea ta de a rezista în situațiile critice, de a ști să faci față lor, poate constitui un model pentru copil, care intră în panică în astfel de situații și nu mai știe ce să facă.

Figura nr. 5 : Părintele directiv și relația sa cu copilul sociabil

Caracteristicile copilului sociabil	Cum să se lucreze cu copilul sociabil?
<p>Scopul copilului este de a se juca și se distra</p> <p>Este creativ, activ, dar nu întotdeauna reușește să-și îndeplinească ideile</p> <p>Uneori poate fi impulsiv</p> <p>Are încredere în oameni; nimeni nu este străin, toți sunt prietenii lui</p> <p>Este sensibil la ce cred alții despre el; este vulnerabil la opinia grupului</p> <p>Tinde să fie instabil emoțional</p> <p>Își exprimă sentimentele deschis</p> <p>Renunță ușor când trebuie să depună un efort de lungă durată</p> <p>Nu-i place să fie singur</p>	<p>Creează-i un mediu cald, primitor</p> <p>Implică-l în activități, în așa fel încât sarcinile să fie distractive</p> <p>Recompensează imediat orice comportament pozitiv</p> <p>Ajută-l să facă față, cu tact, situațiilor conflictuale</p> <p>Ascultă cu interes ceea ce îți relatează</p> <p>Are nevoie de multă afecțiune, îmbrățișări și sărutări</p> <p>Ajută-l să gândească detaliile unui proiect, ale unei acțiuni</p> <p>Nu-l critica în public</p> <p>„Visează” împreună cu copilul tău (“Ce ai face dacă ai ajunge pe lună?”)</p> <p>Nu fi rece, distant, pentru că ar putea crede că nu-l mai iubești</p> <p>Asigură-te că are cu cine să se joace</p>

Persoanele cu stil interactiv: sunt sociabile, au încredere în ceilalți, își exteriorizează ușor emoțiile, au nevoie de multă dragoste, nu le place să fie singuri și sunt foarte sensibili la critică, sunt vorbărețe, spontane și convingătoare, sunt optimiste. Se focalizează doar pe aspectele pozitive ale vieții, motto-ul lor este: „Don't worry. By happy.”, se implică într-o varietate

de activități, sunt dezorganizate, uituce și nu le place ca totul în jurul lor să fie foarte bine organizat, caută acceptarea socială; le place să fie în centrul atenției, ea mai mare frică a lor este să nu fie respinse de ceilalți, pot fi considerate de ceilalți ca fiind irealiste și cu capul în nori, generează entuziasm în jurul lor.

Figura nr. 6: Părintele interactiv

PĂRINTELE INTERACTIV	
<p>Caracteristici :</p> <p>Îi place să-și petreacă timpul cu copilul și prietenii acestuia</p> <p>Este cald și înțelegător – copilul apelează la el când are probleme</p> <p>Îi place să povestească cu copilul</p> <p>Confundă de multe ori rolul de părinte cu cel de prieten</p> <p>În locul activităților cotidiene, care îl plictisesc, preferă să facă o mulțime de activități cu copilul</p>	<p>Greșelile părintelui interactiv :</p> <p>Nu-i place să-și refuze copilul</p> <p>Are tendința de a vedea doar aspectele pozitive ale copilului</p> <p>Poate fi ușor de manipulat de către copil are încredere în copil și acceptă ceea ce îi spune fără să-i pună întrebări legate de o anumită situație</p> <p>Filosofia părintelui interactiv este: „Fă orice cu condiția de a fi fericit!”</p>
<p>Părintele interactiv → frica de a nu fi plăcut de copil → părinte permisiv** →</p> <p>→ Consecințe asupra copilului și/sau</p>	
<p>Copil nerespectuos indisciplinat, nu respectă adultul nu înțelege restricțiile și regulile Important este să mă simt bine „</p>	<p>Copil „amabil“ dorește să fie plăcut de toți relații superficiale ignoră prioritățile</p>

Cum să devină un părinte interactiv mai eficient?

- Să conștientizeze necesitatea de a spune „nu” copilului în anumite situații
- Să fie ferm și consecvent în stabilirea limitelor comportamentului copilului
- Să nu se justifice tot timpul în fața copilului
- Să stabilească limitele dintre rolul de părinte și cel de prieten
- Să țină cont de faptul că în dezvoltarea sa copilul, pe lângă iubire și acceptare are nevoie și de disciplină
- Să accepte că ceilalți pot avea un ritm diferit
- Să-și încetinească ritmul – mai ales dacă cel al copilului este mai lent

****părinte permisiv** : amic , adolescentin, neautoritar, „Să ne distrăm împreună“

În urma stabilirii stilurilor parentale și stilului copilului au fost identificate probleme de comunicare în relația părinte copil și nu dificultăți de adaptare școlară cum au presupus părinții și de asemenea, standarde prea înalte și așteptări ale părinților, fără a ține seama de limitele, de aptitudinile, competențele corespunzătoare vârstei și de doleanțele copilului. Recomandările privind modul de adaptare a stilului parental la stilul copilului, modificarea sistemului de recompensare și motivarea copilului au dus la armonizarea relației în cadrul familial și școlar.

Amintește-ți că ne simțim bine, confortabil și încrezători în noi, atunci când ne comportăm conform stilului nostru și ne simțim mai puțin confortabili atunci când suntem forțați să adoptăm stiluri diferite. Nu există stiluri bune sau rele! Fiecare stil are părțile lui pozitive și negative. Lasă-l pe copil să se dezvolte conform stilului său chiar dacă nu îți convin anumite aspecte!

Dacă ești flexibil și te adaptezi stilului copilului, atunci:

- El se va simți bine, confortabil, acceptat
- Se va dezvolta armonios conform stilului său
- Va avea o imagine de sine pozitivă
- Va avea succes în viață.

În caz contrar, dacă nu accepți stilul copilului tău și încerci să-ți impui propriul stil:

- Vei fi nefericit ca părinte – te vei simți vinovat pentru problemele copilului tău
- Copilul va avea de suferit: va simți că nu te poate satisface și asta îl face să se simtă prost, nevaloros, inutil, complexat
- Neînțelegerile vor fi din ce în ce mai multe, deoarece copilul va dori până la urmă să se dezvolte conform stilului său.
- Fiind mereu criticat, va învăța să nu mai aibă încredere în el și asta îl va afecta pe tot parcursul vieții.

Ce trebuie să faci.... Să înveți să accepți stilul copilului și să îl respecti pentru ceea ce este și nu pentru ceea ce vrei tu să devină!

BIBLIOGRAFIE :

1. Șoldan V. Rolul tatălui în educație, în volumul: Educația pe tot parcursul vieții. Semnificații și conținut, coord. vol. Elena Adriana Cîmpean, Editura University Press. Tg Mures 2006; 205-206g
2. Pânișoară G , coord. Psihologia copilului modern, Ed. Polirom 2011; e-book
3. Shideh Rafiee, Shima Chehreei. The Relationship between Perceived Parenting Styles and Loneliness in Students, Asian Social Science. Published by Canadian Center of Science and Education 2016;12(9):230-235
4. Goleman D. Inteligența emoțională. Ed. Curtea Veche 2008
5. Goleman D. Inteligența socială. Ed. Curtea Veche 2007
6. Braza P, Carreras R, Muñoz JM, et al. Negative Maternal and Paternal Parenting Styles as Predictors of Children's Behavioral Problems: Moderating Effects of the Child's Sex. Journal of Child and Family Studies 2015;24(4):847-856
7. Stamate D. Stilurile educative ale familiilor contemporane. Revista de Studii Psihologice Universitatea Hyperion București 2015;3(3):144-154
8. Berdj Așgian. Dezvoltarea sănătoasă și armonioasă a copiilor noștri. Ed Ardealul 2012;158-172
9. Rankin WL, Degnan KA, Perez-Edgar KE, et al. Impact of behavioral inhibition and parenting style on internalizing and externalizing problems from early childhood through adolescence. Journal of Abnormal Child Psychology,. 2009;37(8):1063-75
10. Gordon Thomas. Părintele eficient. Ed.Trei 2014
11. Barkley R Copilul dificil – Manualul terapeutului pentru evaluare și pentru trainingul părinților. Ed ASCR Cluj Napoca 2009; 95-159
12. Asociația de Științe Cognitive din Romania. Ghid elab. în cadrul proiectului POSDRU/23/2/2/G/7859 – Metode și tehnici de evaluare și intervenție.Ghid pentru părinți, pp. 124-143
13. Todea A. Ghid pentru părinți – arta de a deveni un părinte eficient 2000
14. Dolto F. Ce să le spunem copiilor când sunt foarte mici, când sunt bolnavi, când se bucură, când sunt triști. Ed. Trei 2011
15. Chapman G, Campbell R. Cele cinci limbaje de iubire ale copiilor. Ed. Curtea Veche 2001